

Vinterväghållningsstrategi för Lunds kommun

Syfte med Vinterväghållningsstrategin

Strategin är en avsiktsförklaring med riktlinjer för att styra beslut och för att uppnå önskade mål.

Syftet med strategin för vinterväghållning är att säkerställa framkomlighet för trafikanter i Lunds kommun.

Speciellt ska framkomlighet säkerställas för oskyddade trafikanter och viktiga samhällsfunktioner, som räddningstjänst, polis, sjukhus samt för kollektivtrafik och annan pendlartrafik.

Potentiella risker ska motverkas så långt som möjligt för oskyddade trafikanter.

Strategin ska tydliggöra prioriteringsordningar och kvalitetskrav för de olika trafikantlagen samt klassificering av gatu-, cykel-, och gångbanenätet.

På gator används större maskiner medan man på cykelnätet använder mindre maskiner. Detta innebär att vinterväghållning av gator respektive cykelbanor kan upplevas ha olika i åtgärdstider även om de tillhör samma prioriteringsgrupp.

Övergripande mål

Det övergripande målet för vinterväghållningen är att:

- En god framkomlighet på huvudcykelstråken för de oskyddade trafikanterna.
- Upprätthålla en tillräckligt hög standard så att samhällets resor, transporter och leveranser kan utföras på ett trafiksäkert och acceptabelt sätt för lundaborna.

Med tillräckligt hög standard avses en ständig avvägning av nytta och kostnader så att resurser används till största möjliga samhällsnytta.

Omfattning av vinterväghållning

Vinterväghållning omfattar beredskap samt snöröjning och halkbekämpning. Snöröjning och halkbekämpning ska i första hand utföras med maskinella resurser.

Ansvar

Tekniska förvaltningen har ansvar för vinterväghållning på den allmänna platsmarken såsom gator, vägar, torgytor, cykelbanor med mera.

För gångbanor gäller Lunds lokala ordningsföreskrifter "Bestämmelser om gångbanerenshållningen i Lunds kommun". I dessa lokala ordningsföreskrifter föreskrivs att det är fastighetsägaren som har ansvar för renhållningen på gångbanor utanför sin fastighet. Renhållning omfattar även vinterväghållning.

Generellt gäller att tekniska förvaltningen ansvarar för de gångbanor/gångytor som löper längs med parker, grönytor och koloni-och odlingsområden inom detaljplanelagt område.

Trafikverket ansvarar för det statliga vägnätet samt vissa tillhörande gång-och cykelbanor.

Beredskap

Beredskap under vintersäsong ska finnas under perioden 1 november till 31 mars.

Beredskap för entreprenören innebär att entreprenören skall bemanna sin organisation för att kunna uppfylla kraven i vinterväghållningsstrategin. Beredskapslistorna för vinterentreprenadens bemanning inför kommande vintersäsong skall vara framtagna senast 1:a oktober.

I de fall beredskapen behöver förlängas på grund av osedvanligt lång vinter kan beredskapen förlängas genom att Beställaren ger Entreprenören skriftligt besked om förändringen i så god tid att Entreprenören kan ändra resurstilldelning innevarande vintersäsong. Ändring av beredskapsperiod skall skriftligen lämnas till entreprenören minst fem arbetsdagar innan påbörjande.

Prioritetsordning

För att kunna säkerställa att resurser används där de gör största möjliga samhällsnytta krävs en tydlig och klar prioritetsordning.

Målsättningen är att de högst prioriterade gatorna, vägarna och cykelstråken ska vara farbara och trafiksäkra under alla veckans dagar. Detta innebär att gator, vägar och cykelstråk med högst prioritet snöröjs och halkbekämpas först. När dessa är åtgärdade, börjar arbetet på gator, vägar och cykelstråk med lägre prioritering.

Om det snöar mycket, betyder det att man kan behöva köra flera omgångar på de gator, vägar och cykelstråk med högst prioritet innan snöröjning och halkbekämpning på det övriga gatu- och cykelnätet utförs. Det kan även innebära att man får avbryta lägre prioriterade stråk och återgå till de högre prioriterade stråken.

Inom alla prioriteringar gäller att specifikt fokus ska läggas på:

- busshållplatser
- branta lutningar
- halkkänsliga sträckor
- gång- och cykeltunnlar
- cykelöverfarter och övergångsställen
- torgytor
- trappor
- på- och avfarter från cykelvägar till körbanor

Prioritet 1

Typ av gatu- och cykelnät

- Cykelstråk, huvudnätet
- Huvudgator med kollektivtrafik och bussgator
- Landsvägsnät med koppling till statliga vägnätet

Beskrivning:

Dessa gator och cykelstråk tillhör huvudnätet och är sådana sträckor där framkomlighet för fordon inklusive cyklar är viktigt.

Prioriterade är de större cykelstråk som leder mot centrum och viktiga målpunkter kring stråken.

I denna grupp återfinns gator och vägar för viktiga samhällsfunktioner, som räddningstjänst, polis och sjukhus samt gator som används av kollektivtrafiken.

Prioritet 2

Typ av gatu- och cykelnät

- Cykelstråk, sekundära nätet
- Torgytor
- Uppsamlingsgator och industrigator

Beskrivning:

Dessa gator, cykelstråk samt torgytor tillhör det sekundära nätet. Den beställda vinterväghållningsinsatsen skall utföras först efter att de eventuella högre prioriterade beställda åtgärderna är avslutade.

I denna grupp återfinns gator som inte trafikerar av kollektivtrafik (med vissa undantag) samt större bostadsgator och cykelstråk.

Prioritet 3

Typ av gatu- och cykelnät

- Cykelvägar, mindre trafikerade
- Lokalgator

Beskrivning:

I denna grupp återfinns lokalgator och mindre trafikerade cykelvägar som inte tillhör något stråk.

Dessa tillhör de lägst prioriterade nätet och skall påbörjas först efter inventering av vintersituationen på detta gatu- och cykelvägnät. Entreprenören utför inventering av nätet och meddelar sedan beställaren som avgör lämplig vinterinsats.

Halkbekämpningsmetoder

De halkbekämpningsmetoder som ska användas i Lunds kommun är sandning och saltning.

Sandning

Sandning fungerar bra på packad snö och is på lågtrafikerade gator och cykelstråk. Sandning fungerar dåligt på vägar/gator med hög trafik och höga hastigheter eftersom sanden inte ligger kvar på vägbanan utan förflyttas av fordonen.

Sandning fungerar dåligt vid frosthalka och framförallt vid underkylt regn. Frosthalka innebär att is fryser på vägbanan i ett tunt lager, den vanligaste förekommande halksituationen i Skåne.

Saltning

Torr saltning ska endast utföras vid ishalka och vid underkylt regn.

Användning av torrt salt minimeras. Utveckling sker mot saltning i form av saltlösning eller befuktat salt.

Saltning genomförs genom att sprida saltlösning eller befuktat salt på gatan eller gång- och cykelvägen med spridarutrustning. Här är det viktigt med modern utrustning för att hålla ner saltmängder samt en kompetent förare som håller koll på spridarmängder och riktning på spridare. Saltmängder anpassas till rådande väderprognoser där fuktighet och temperatur är de viktigaste parametrarna för att få en korrekt saltgiva.

Saltning med saltlösning eller befuktat salt utförs som en förebyggande åtgärd på ytor med prioritering 1 då detta är det mest effektiva sätt att använda vägsalt. Det befuktade saltet eller saltlösningen sänker fryspunkten och detta hindrar is från att bildas på vägbanan (frosthalka) och snö från att frysa fast på den. Med hjälp av väderprognoser kan man se var halkan kommer att uppstå och utför saltningen som en förebyggande åtgärd.

Generellt ska saltanvändningen alltid minimeras då salt kan påverka växtlighet och förkorta livslängder på betongkonstruktioner och gatuutrustning.

Saltlösning är en saltlösning som innehåller cirka 20% salt.

Befuktat salt består av en blandning av saltlösning och torrsalt och innehåller cirka 80% salt.

Torrt salt innehåller 100% salt, NaCl.

Omtanke om växtlighet

Speciell omtanke ska tas till växtlighet där saltning kan skada i framför allt smala gaturum i stadsmiljö. Speciellt känsliga är barrträd eftersom barren inte fälls varje år. För att skydda växtlighet från salt ska saltning inte förekomma vid gång- och cykelvägar i parker samt andra känsliga sträckor om detta kan undvikas. Aktsamhet om träd ska iakttagas.

UPPFÖLJNING

Uppföljning ska göras regelbundet under och efter säsong.

Bilaga 1
2021-09-16

ÄRENDEHANTERING

Inkomna synpunkter hanteras av kommunens felanmälningssystem där ärenden tas om hand av markentreprenad.

FÖRVÄNTAD STANDARD

Förväntad standard beskriver den nivå som förväntas på de olika ytorna efter åtgärd under den tid av dygnet då flest trafikanter rör sig i trafiken.

- Prioritet 1 ska vara farbara dygnet runt.
- Prioritet 2 ska vara farbara under veckans alla dagar vid de tidpunkter kommuninvånarna tar sig till och från arbete och skola.
- Prioritet 3 åtgärdas enbart under ordinarie arbetstid vid behov.

Prioritet 1	Standard	Halkbekämpningsmetod
Cykelstråk	Snö- och isfri cykelbana. Moddsträngar får ej ligga kvar annat än cykelbanekant.	Halkbekämpningen ges en hög prioritet. Förebyggande halkbekämpning ska ske. Den förebyggande halkbekämpningen ska ske med saltlösning/befuktat salt i första hand.
Huvudgator med kollektivtrafik samt bussgator	Snö- och isfri vägbana. Moddsträngar får ej ligga kvar annat än i körbanekant.	På huvudgator och på vissa bussgator skall målsättningen vara att snabbt få en framkomlig och halkfri vägbana. Förebyggande halkbekämpning ska ske. Den förebyggande halkbekämpningen ska ske med saltlösning/befuktat salt i första hand.
Landsvägsnät	Snö- och isfri vägbana. Moddsträngar får ej ligga kvar annat än i körbanekant.	Kommunens gatunät anpassas till intilliggande statligt vägnät så att en enhetlig standard erhålls.

Prioritet 2	Standard	Halkbekämpningsmetod
Cykelstråk	Fria från lös snö, snövallar, god framkomlighets- och jämnhetsstandard.	Halkbekämpning ska ske med saltlösning/befuktat salt i första hand.
Uppsamlingsgator och industrigator	Snö- och isfri vägbana. Moddsträngar får förekomma.	Halkbekämpning ska ske med saltlösning/befuktat salt i första hand.

Prioritet 3	Standard	Halkbekämpningsmetod
Lokalgator	Snö får förekomma på gatan, men framkomlighets- och jämnhetsstandard ska vara tillfredsställande.	Halkbekämpning genomförs med sand i första hand.
Övriga cykelvägar	Tillfredsställande framkomlighets- och jämnhetsstandard.	Halkbekämpning genomförs med sand i första hand.

Det kan finnas enstaka dagar per säsong då halkan kan vara så extrem att ytor med prioritering 3 bör köras utanför ordinarie arbetstid. Samråd med beställaren skall ske vid dessa tillfällen.

START- OCH ÅTGÄRDSTIDER (Riktvärden)

Följande starttider och åtgärdstider skall med ovanstående övergripande mål endast tjäna som riktvärden och vägledning för kommunens entreprenörer. Avgörande om entreprenörerna genomfört sin vinterväghållning skall i första hand vara om de övergripande målen och om förväntad standard har uppnåtts.

Start- och åtgärdstider kan avvika från nedanstående tabeller vid pågående snöfall, snödrev och vid underkyllt regn.

Starttider

Vinterväghållning		Halkbekämpning	Snöröjning
Prioritet 1	Cykelstråk	Vid indikation om kommande halka	max 3 cm
	Huvudgator med kollektivtrafik samt bussgator	Vid indikation om kommande halka	max 5 cm
	Landsvägsnät	Vid indikation om kommande halka	max 5 cm
Prioritet 2	Cykel- och gångbanestråk	Vid konstaterad halka	max 3 cm
	Uppsamlingsgator och industrigator	Vid konstaterad halka	max 5 cm
Prioritet 3	Övriga cykelvägar	Efter samråd med beställaren	Efter samråd med beställaren
	Lokalgator	Efter samråd med beställaren	Efter samråd med beställaren

Övergångsställen, busshållplatser, parkeringsplatser, trappor prioriteras enligt av beställaren framtagna kartor.

Åtgärdsstider

Vinterväghållning		Halk-Bekämpning	Åtgärdsstid efter snöfallets upphörande	Kompletterande röjning
Prioritet 1	Cykelstråk	3 tim	5 tim	3 dygn
	Huvudgator med kollektivtrafik samt bussgator	3 tim	3 tim	3 dygn
	Landsvägsnät		3 tim	3 dygn
Prioritet 2	Cykelstråk	7 tim	8 tim	3 dygn
	Uppsamlingsgator och industrigator	7 tim	8 tim	3 dygn
Prioritet 3	Övriga cykelvägar	12 tim	12 tim	3 dygn
	Lokalgator	12 tim	12 tim	3 dygn

FAKTARUTA:

Åtgärdsstid för en enskild vinterväghållningsinsats består av inställelsetid och körtid.

Inställelsetiden är den tid det tar för en förare att påbörja vinterväghållningsinsatsen med en färdig vinterväghållningsenhet.

Körtid är den effektiva tid som vinterväghållningsinsatsen pågår.

AVDRAG VID FÖRSENAD ELLER UTEBLIVEN HALKBEKÄMPNING

Allmänt

Avdrag på kontraktssumman sker då insatser varit försenade eller uteblivit. Beställaren kommer under vinterperioden utföra stickprovskontroller cirka 1 gång/vecka eller vid behov.

Genomförande

1. 10 kontrollpunkter väljs ut i gatu- och cykelvägnätet. Punkterna skall styras så att dessa motsvarar i antal den vikt som läggs i strategin för vinterväghållningen i Lunds kommun. Exempelvis bör flest kontrollpunkter finnas på gator och cykelstråk med prioritet 1. Kontrollpunkterna kommer efterhand att skifta.
2. 8 av 10 kontrollpunkter skall ha utförd snöröjning och halkbekämpning enligt tekniska nämndens strategi för vinterväghållning i Lunds kommun.
3. Om entreprenören brister i sina åtaganden äger beställaren rätt att göra ett avdrag med 25 000 kronor per kontrolltillfälle.
4. Kontroll skall utföras genom fotodokumentation.
5. Entreprenören skall ges tillfälle att yttra sig innan avdrag sker. Detta gäller särskilt med tanke på extrema vädersituationer såsom klass 2 och 3 enligt SMHI.